

***Zasłużone dla Politechniki Wrocławskiej
(1945-1989)***

Szanowni Państwo,

Dnia 15 listopada 2025 roku minęło 80 lat od pierwszego wykładu akademickiego, który został wygłoszony we Wrocławiu po zakończeniu II wojny światowej. To symboliczne wydarzenie uznawane jest za początek Politechniki Wrocławskiej. Warto w tym miejscu dodać, że jest to także symboliczne wydarzenie dla Uniwersytetu Wrocławskiego, gdyż te obecnie największe wrocławskie uczelnie w 1945 roku tworzyły jedną instytucję pod nazwą Uniwersytet i Politechnika we Wrocławiu. Wygłoszony przez profesora Kazimierza Idaszewskiego wykład odbył się na ówczesnym Wydziale Mechaniczno-Elektrotechnicznym Politechniki Wrocławskiej (obecna sala nr 305, w Budynku A-5) i był prowadzony dla kilkunastu studentów Oddziału Elektrycznego. Warto także dodać, że data wykładu nie była przypadkowa. Nawiązywała do wydarzeń historycznych zwianych z początkami Uniwersytetu Wrocławskiego i Politechniki Lwowskiej, której wybitni uczeni w 1945 roku współtworzyli nową, powojenną wrocławską Alma Mater. 15 listopada 1702 roku odbył się pierwszy wykład na Akademii Leopoldyńskiej, poprzednicze Uniwersytetu Wrocławskiego, ufundowanej przez cesarza Leopolda I Habsburga zaś 15 listopada 1877 odbył się pierwszy wykład w Szkole Politechnicznej we Lwowie, późniejszej Politechnice Lwowskiej.

80 lat istnienia Politechniki Wrocławskiej to doskonały czas by przybliżyć sylwetki wybitnych Badaczek, Kobiet, które współtworzyły naszą Uczelnię i przez lata wpływały na jej rozwój. Przedstawiamy sylwetki kilkunastu z nich. Wybór był niezwykle trudny, gdyż każda z Pań pracujących na przestrzeni tych 80. lat na Politechnice Wrocławskiej wniosła wiele dobrego w jej funkcjonowanie. Wybrano dwanaście Badaczek, które do 1989 roku pełniły uczelniane funkcje i piastowały godności, szczyliły się tytułem profesorskim, były uhonorowywane odznaczeniami państwowymi i resortowymi a ich badania wykraczały daleko poza mury politechniczne.

Sylwetki Badaczek zostały opracowane przez Zespół Muzeum Politechniki Wrocławskiej i przedstawione w układzie alfabetycznym wraz z obowiązującą ówczesnie oficjalną tytułaturą naukową.

*Zasłużone dla Politechniki Wrocławskiej
(1945-1989)*

Doc. Fulińska Kazimiera (1917-2007)

Urodziła się we wsi Krzywczyce pod Lwowem (obecnie dzielnica Lwowa). Podczas wojny należała do Armii Krajowej w okręgu lwowskim. Studiowała początkowo na Uniwersytecie Jana Kazimierza, następnie na Uniwersytecie Iwana Franko we Lwowie, a dokończyła studia na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie zostając w 1947 roku magistrem filozofii w zakresie fizyki. W 1947 roku rozpoczęła pracę na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu. Po podziale uczelni podjęła pracę na Politechnice Wrocławskiej w Katedrze Fizyki. W 1961 roku uzyskała stopień doktora nauk technicznych, a w 1968 stopień docenta z zakresu metrologii powierzchni. W roku następnym objęła stanowisko docenta. Od utworzenia instytutów, w latach 1968-1974 pełniła funkcję zastępcy dyrektora Instytutu Fizyki Politechniki Wrocławskiej, a następnie, w latach 1974-1981 była dziekanem Wydziału Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej. Po przejściu na emeryturę w 1981 roku pracowała na Politechnice Wrocławskiej w niepełnym wymiarze czasu do 2000 roku. Specjalizowała się w interferometrii. Została odznaczona Srebrnym i Złotym Krzyżem Zasługi oraz Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Doc. Gabryszewska Barbara (1930-2011)

Urodziła się na Mazowszu, w Jackowie (obecnie Jackowo Dworskie, koło Nasielska, powiat nowodworski). Od 1951 roku studiowała na Wydziale Mechanicznym Politechniki Wrocławskiej. W 1954 roku przez dwa miesiące pracowała jako asystent w Katedrze Mechaniki Technicznej Politechniki Wrocławskiej ale została zwolniona po wpłynięciu do Działu Kadr Politechniki Wrocławskiej anonimowego donosu, że jej brat został skazany przez Sąd Wojskowy na 15 lat więzienia za przynależność podczas wojny do Armii Krajowej. Na fali przemian politycznych po śmierci Józefa Stalina została ponownie przyjęta na stanowisko asystenta w Katedrze Mechaniki Technicznej Politechniki Wrocławskiej. Ukończyła studia w 1956 roku. Doktoryzowała się w 1964 roku. W 1972 roku została mianowana docentem. W latach 1974-1987 była prodziekanem Wydziału Mechanicznego Politechniki Wrocławskiej. Na Politechnice Wrocławskiej pracowała do emerytury, do 1991 roku. Po przejściu na emeryturę wróciła na Politechnikę Wrocławską i w latach 1992-1995 była zatrudniona na stanowisku adiunkta w niepełnym wymiarze czasu pracy. Prowadziła badania nad wpływem równomiernego wszechstronnego ciśnienia na własności mechaniczne monokryształów, nad

***Zasłużone dla Politechniki Wrocławskiej
(1945-1989)***

własnościami cieczy lepkich i nad wytrzymałością tworzyw sztucznych w złożonych stanach naprężenia.

Prof. nadzw. Górecka Teresa (1926-2006)

Pochodziła z Małopolski Wschodniej, urodziła się w Borysławiu. W 1952 roku ukończyła studia na Wydziale Nauk Przyrodniczych na Uniwersytecie Wrocławskim uzyskując stopień magistra filozofii w zakresie geologii z paleontologią. Zajmowała się florą i fauną dolnokarbońską Gór Bardzkich i depresji śródsudeckiej. Pracując w Dolnośląskiej Stacji Instytutu Geologicznego we Wrocławiu uzyskała doktorat nauk przyrodniczych w 1966 roku. Od 1968 roku pracowała na Politechnice Wrocławskiej na stanowisku adiunkta w Instytucie Geotechniki. W 1972 roku została docentem. Od roku 1970 sprawowała funkcję prodziekana ds. studenckich na Wydziale Górniczym Politechniki Wrocławskiej. 22 maja 1989 roku została mianowana na stanowisko profesora w Politechnice Wrocławskiej, później była określana jako profesor nadzwyczajny.

Zajmowała się stratygrafią oraz korelacją i paralelizacją pokładów węglowych. W wyniku jej badań zostały udokumentowane osady karbońskie na obszarze depresji północno-sudeckiej i na monoklinie przedsudeckiej. Za swoją pracę i działalność została uhonorowana Złotym Krzyżem Zasługi, Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski oraz odznaczeniami resortowymi.

Prof. zw. Jeżowska-Trzebiatowska Bogusława (1908-1991)

Pochodziła z polsko-ormiańskiej rodziny. Urodziła się w Stanisławowie w Małopolsce Wschodniej. Ukończyła renomowane Gimnazjum im Królowej Jadwigi we Lwowie. Studia na kierunku chemii odbyła na Politechnice Lwowskiej. W 1935 roku została pierwszą kobietą, która obroniła doktorat na Politechnice Lwowskiej. Od 1942 roku należała do Armii Krajowej w okręgu lwowskim. Twórczyni Zakładu Chemii Nieorganicznej i Analitycznej na Wydziale Farmacji Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Od 1954 roku pracowała jako profesor równolegle na Uniwersytecie Wrocławskim i na Politechnice Wrocławskiej, na Politechnice jako samodzielny pracownik kontraktowy. W latach 1958-1962 sprawowała funkcję dziekana Wydziału Matematyki Fizyki i Chemii na Uniwersytecie Wrocławskim, a w latach 1969-1979 funkcję dyrektora Instytutu Chemii Uniwersytetu Wrocławskiego.

***Zasłużone dla Politechniki Wrocławskiej
(1945-1989)***

Specjalizowała się w fizykochemii. Była współtwórczynią wrocławskiej szkoły chemii koordynacyjnej. Prowadziła badania w zakresie fizykochemii strukturalnej, spektroskopii, magnetoskopii, chemii jądrowej i chemii radiacyjnej. Członek rzeczywisty Polskiej Akademii Nauk (PAN) i przewodnicząca Oddziału Wrocławskiego PAN. Członek zagraniczny Akademii Nauk Niemieckiej Republiki Demokratycznej. Otrzymała trzy doktoraty honoris causa: w 1978 roku na Politechnice Wrocławskiej, w 1979 na Uniwersytecie Moskiewskim i w 1980 roku na Uniwersytecie Wrocławskim. Została odznaczona izraelskim medalem Sprawiedliwy wśród Narodów Świata.

Prof. zw. Kolarz Bożena (1933-2019)

Urodzona w Lublinie. Studiowała w latach 1951-1956 na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej zostając magistrem inżynierem chemii. W latach 1955-1959 pracowała jako asystent na Wydziale Chemii Wyższej Szkoły Ekonomicznej we Wrocławiu. W 1959 roku zaczęła pracę jako asystent w Zakładzie Technologii Tworzyw Sztucznych Politechniki Wrocławskiej. W 1966 roku otrzymała stopień doktora nauk technicznych. W latach 1972-1981 była redaktorem naczelnym Wydawnictw Dydaktycznych i Naukowych w Instytucie Technologii Organicznej i Tworzyw Sztucznych Politechniki Wrocławskiej. W 1974 roku objęła stanowisko docenta. W 1982 roku została doktorem habilitowanym nauk chemicznych w zakresie chemii i technologii polimerów. W 1987 roku otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego nauk chemicznych, a w 1995 roku profesora zwyczajnego. W 1990 roku została zastępcą dyrektora Instytutu Technologii Organicznej i Tworzyw Sztucznych. W latach 2000-2005 pracowała na Politechnice Wrocławskiej jako profesor-emeryt.

Prowadziła szeroko zakrojone badania nad strukturą i właściwościami usieciowanych polimerów, a także nad strukturą usieciowanych kopolimerów mono- i divinyłowych oraz zmian zachodzących podczas modyfikowania ich do użytkowej formy jonitów i jonosorbentów. Została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski i Złotym Krzyżem Zasługi.

Prof. zw. Milkowska Maria (1902-1996)

Urodziła się w Homlu, w Imperium Rosyjskim. Do 1918 roku mieszkała w Guberni Tambowskiej. Do Polski przyjechała po odzyskaniu niepodległości. Podjęła pracę w

***Zasłużone dla Politechniki Wrocławskiej
(1945-1989)***

szkolnictwie. Studiowała na Wydziale Elektrycznym w Sekcji Prądów Słabych na Politechnice Warszawskiej. W 1931 uzyskała dyplom inżyniera elektryka. Pracowała w Państwowych Zakładach Teleradiotechnicznych w Warszawie i na Politechnice Warszawskiej. Po wojnie przyjechała na Ziemie Odzyskane i została naczelnikiem wydziału w Zakładach Radiotechnicznych w Dzierżoniowie. Od 1947 roku prowadziła wykłady zlecone na Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu. W 1949 roku została adiunktem w Katedrze Teletechniki na Wydziale Łączności Politechniki Wrocławskiej, a w 1952 roku objęła stanowisko zastępcy profesora. W 1957 roku uzyskała stopień kandydata nauk technicznych. W 1959 roku została profesorem nadzwyczajnym, a w 1967 profesorem zwyczajnym. Od 1968 roku kierowała Zakładem Telekomunikacji Elektronicznej na Wydziale Elektroniki Politechniki Wrocławskiej. Została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi.

Dr Neyman-Pilatowa Ewa (1909-1945)

Ukończyła renomowane Gimnazjum im Królowej Jadwigi we Lwowie oraz lwowskie Polskie Konserwatorium Muzyczne w klasie fortepianu. Studiowała chemię na Politechnice Lwowskiej uzyskując stopień inżyniera w 1932 roku. W 1938 roku obroniła pracę doktorską na Wydziale Matematyczno-Przyrodniczym Uniwersytetu Jana Kazimierza. Była wiodącym pracownikiem Katedry Nafty i Gazów Ziemnych Politechniki Lwowskiej, a po zajęciu Lwowa we wrześniu 1939 r. przez Związek Radziecki, Lwowskiego Instytutu Politechnicznego. Katedra była czołowym ośrodkiem badawczym w swojej specjalności w tej części Europy. Po wojnie współorganizowała Wydział Chemii na Politechnice Wrocławskiej i została mianowana pierwszym dziekanem Wydziału. Zmarła śmiercią tragiczną w trakcie organizacji Wydziału.

Prof. zw. Pawlaczyk-Szpila Marianna (1923-2005)

Pochodziła z Wielkopolski, urodziła się w Śliwnikach Nowych (powiat Ostrów Wielkopolski). Studiowała na Wydziale Biologii Uniwersytetu Poznańskiego, magisterium uzyskała na Akademii Medycznej we Wrocławiu u profesora Ludwika Hirszfelda w 1954 roku. W 1955 roku podjęła pracę na stanowisku starszego asystenta na Politechnice Wrocławskiej, gdzie uczestniczyła w tworzeniu Katedry Biologii i Higieny. W 1961 roku obroniła pracę doktorską na Politechnice Wrocławskiej i została adiunktem, a w 1965 roku uzyskała habilitację i stanowisko docenta. Od 1966 roku była kierownikiem Katedry Biologii i Higieny

***Zasłużone dla Politechniki Wrocławskiej
(1945-1989)***

na Wydziale Inżynierii Sanitarnej. W 1972 roku uzyskała tytuł profesora nadzwyczajnego, a w 1980 profesora zwyczajnego. W latach 1966-1972 sprawowała funkcję prodziekana Wydziału Inżynierii Sanitarnej Politechniki Wrocławskiej. W latach 1971-1975 była zastępcą dyrektora Instytutu Inżynierii Ochrony Środowiska. W 1994 roku przeszła na emeryturę i pracowała jako profesor-emeryt w niepełnym wymiarze czasu pracy do 82-go roku życia, do 2005 roku. Miesiąc po zakończeniu pracy zmarła. Zajmowała się zagadnieniami mikrobiologii wód, hydrobiologii i ekologii. Członek kilku Towarzystw naukowych o zasięgu międzynarodowym. Za swoją działalność i osiągnięcia naukowe została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Prof. zw. Siemienievska Teresa (1931-2021)

Urodzona w Warszawie. Studiowała na Wydziale Chemii Technicznej początkowo w Uniwersytecie i Politechnice we Wrocławiu, a następnie na Politechnice Wrocławskiej. W 1952 roku uzyskała tytuł inżyniera chemii, a w 1955 magistra inżyniera chemii w specjalności technologia węgla. Od 1952 roku pracowała jako asystent w Zakładzie Immunologii i Terapii Doświadczalnej im. Ludwika Hirszfelda we Wrocławiu. W latach 1955-1959 studiowała na studiach aspiranckich, będących odpowiednikiem dzisiejszych studiów doktoranckich, w Katedrze Technologii Węgla Politechniki Wrocławskiej. W latach 1959-1963 pracowała jako starszy asystent w Katedrze Technologii Chemicznej Węgla na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej, a następnie, do 1970 roku, jako adiunkt w Katedrze Węgla Brunatnego. W 1962 roku obroniła pracę doktorską, a w 1969 roku uzyskała habilitację nauk technicznych z zakresu chemii i technologii węgla. W 1976 roku została profesorem nadzwyczajnym, a w 1993 roku profesorem zwyczajnym. Od 1979 roku była zastępcą dyrektora Instytutu Chemii i Technologii Nafty i Węgla ds. kształcenia kadry naukowej, a od 1979 roku kierownikiem Seminarium Naukowego Katalizy i Sorpcji. W roku 1993 została kierownikiem Zakładu Węgla Brunatnego i Sorbentów Węglowych na Wydziale Chemicznym Politechniki Wrocławskiej. W 2001 roku przeszła na emeryturę. W kolejnym roku akademickim jako profesor-emeryt prowadziła zajęcia w niepełnym wymiarze czasu.

Zajmowała się badaniami nad fizykochemią materiałów węglowych, strukturą kapilarną materiałów węglowych i węglowymi nośnikami katalizatorów. Została odznaczona Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

*Zasłużone dla Politechniki Wrocławskiej
(1945-1989)*

Prof. nadzw. Skrowaczewska Zofia (1909-1995)

Pochodziła z Małopolski Wschodniej, urodziła się w Kamionce Strumiłowej. Studiowała na Wydziale Chemicznym Politechniki Lwowskiej, a następnie pracowała na tej uczelni od 1931 roku. W 1945 roku przybyła do Wrocławia i weszła w skład Grupy Kulturalno-Naukowej. Zatrudniona na Politechnice Wrocławskiej od początku jej istnienia, blisko współpracowała z profesorem Edwardem Suchardą. W roku 1949 obroniła pracę doktorską, w 1954 roku została docentem, a w 1967 profesorem nadzwyczajnym. W latach 1955-1959 sprawowała funkcję prodziekana Wydziału Chemicznego Politechniki Wrocławskiej i Wydziału Inżynierii Sanitarnej. Była redaktorem naczelnym Zeszytów Naukowych Politechniki Wrocławskiej. Prowadziła badania z zakresu azotowych związków heterocyklicznych i amidów kwasu fosforowego oraz rozszczepieniem wiązania fosfor-azot. Zajmując się chemią pirydyny, stworzyła własną szkołę naukową. Jej prace nad rozkładem tabunu stanowiły istotny wkład w odbudowę fabryki chemicznej „Rokita”. Prowadzone przez profesor Skrowaczewska badania nad melaminą przyczyniły się do rozwoju polskiego przemysłu tworzyw sztucznych i żywic. Została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi oraz Orderem Odrodzenia Polski.

Prof. zw. Szaynok Anna (1924-2012)

Urodziła się we Lwowie w rodzinie o korzeniach węgiersko-francuskich. Do matury przygotowywała się na kompletach tajnego nauczania. Ukończyła studia chemiczne na Politechnice Łódzkiej. W 1948 roku rozpoczęła pracę na Politechnice Wrocławskiej (Uniwersytet i Politechnika we Wrocławiu) w Katedrze Fizyki Doświadczalnej na Wydziale Matematyki Fizyki i Chemii. Od 1950 roku pracowała równolegle jako wykładowczyni w Szkole Inżynierskiej NOT (Naczelna Organizacja Techniczna) we Wrocławiu. W 1968 roku została docentem z zakresu fizyki eksperymentalnej i kierownikiem Zakładu Zjawisk Powierzchniowych na Politechnice Wrocławskiej. W 1977 roku otrzymała tytuł profesora nadzwyczajnego nauk fizycznych. 23 grudnia 1981 roku została powołana przez rektora Tadeusza Zipsera do komisji dyscyplinarnej dla nauczycieli akademickich. W 1986 stanęła na czele Komisji ds. Przewodów Doktorskich w Instytucie Fizyki Politechniki Wrocławskiej. W

***Zasłużone dla Politechniki Wrocławskiej
(1945-1989)***

1991 roku została mianowana profesorem zwyczajnym. W 1994 roku przeszła na emeryturę. Za działalność naukową, dydaktyczną i społeczną została odznaczona Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski.

Prof. zw. Wesołowska Cecylia (1920-1998)

Urodziła się w Dobczycach w Małopolsce. Po rozpoczęciu II wojny światowej w 1939 roku podjęła pracę w kasynie oficerskim przy sztabie 10 Brygady Kawalerii pułkownika Stanisława Maczka. Wraz z 10. BK przeszła na Węgry i została pielęgniarką w obozie internowania polskich żołnierzy. Studiowała w Budapeszcie, na Uniwersytecie Loránda Eötvösa, a następnie na Uniwersytecie Jagiellońskim w Krakowie. Od 1948 roku pracowała w Katedrze Fizyki Uniwersytetu i Politechniki we Wrocławiu. Doktorat obroniła w 1961 roku, habilitację uzyskała w 1966 roku. W 1977 roku została profesorem nadzwyczajnym, a w 1987 roku profesorem zwyczajnym. W 1977 roku organizowała odbywający się we Wrocławiu Zjazd Fizyków Polskich. W 1978 została mianowana na stanowisko kierownika seminarium naukowego z „Warstw Metali i Dielektryków”. Jako jedna z pierwszych w Polsce podjęła tematykę cienkich warstw, metody ich otrzymywania oraz badanie ich właściwości. Pionierskim osiągnięciem profesor Cecylii Wesołowskiej było opracowanie technologii wytwarzania filtrów interferencyjnych i warstw przeciwoodblaskowych.